

განათლების სამართაშორისო სტანდარტი 3

საწყისი პროფესიული განვითარება – პროფესიული უნარები (2015)

შინაარსი

პუნქტები

შესავალი

წინამდებარე სტანდარტის მოქმედების სფერო 1-4

ძალაში შესვლის თარიღი 5

მიზანი 6

მოთხოვნები

სწავლის შედეგები პროფესიული უნარებისთვის 7

პროფესიონალი ბუღალტრების განათლების პროგრამების მიმოხილვა 8

პროფესიული უნარების შეფასება 9

ახსნა-განმარტებითი მასალა

წინამდებარე სტანდარტის მოქმედების სფერო ა1–ა8

მიზანი ა9

სწავლის შედეგები პროფესიული უნარებისთვის ა10–ა15

პროფესიონალი ბუღალტრების განათლების პროგრამების მიმოხილვა ა16–ა17

პროფესიული უნარების შეფასება ა18–ა20

1-ლი დანართი: პროფესიული კვალიფიკაციის დონეების დახასიათება

შესავალი

წინამდებარე სტანდარტის მოქმედების სფერო (იხ. პუნქტები ა1–გ8)

1. წინამდებარე განათლების საერთაშორისო სტანდარტი (გსს) ადგენს სწავლის შედეგებს პროფესიული უნარებისთვის, რომლის დემონსტრირებაც მოეთხოვებათ პროფესიონალი ბუღალტრობის კანდიდატებს საწყისი პროფესიული განვითარების პროგრამის დასრულებისას. პროფესიული უნარები მოიცავს (ა) ინტელექტუალურ უნარებს (ბ) პიროვნებათაშორისი ურთიერთობისა და კომუნიკაბელურობის უნარს (გ) პიროვნულ და (დ) ორგანიზაციულ უნარებს, რომლებსაც პროფესიონალი ბუღალტერი აერთიანებს ტექნიკურ კომპეტენციასა და პროფესიულ ფასეულობებთან, ეთიკასა და ქცევასთან პროფესიული კომპეტენტურობის დემონსტრირებისთვის.
2. სტანდარტი განკუთვნილია ბუღალტერთა საერთაშორისო ფედერაციის (ბსფ) წვრილ ორგანიზაციებისთვის. ბსფ-ის წევრ ორგანიზაციებს პასუხისმგებლობა ეკისრებათ, უზრუნველყონ იმის გარანტია, რომ საწყისი პროფესიული განვითარების პროგრამა დააკმაყოფილებს ამ გსს-ის მოთხოვნებს. გარდა ამისა, ეს სტანდარტი შეიძლება სასარგებლო აღმოჩნდეს სასწავლო დაწესებულებების, დამქირავებელი ორგანიზაციების, მარეგულირებელი ორგანოების, სახელმწიფო უწყებებისა და ნებისმიერი სხვა დაინტერესებული მხარისთვის, რომელიც მატერიალურად უწყობს ხელს პროფესიონალი ბუღალტრობის კანდიდატების სწავლებასა და განვითარებას.
3. წინამდებარე სტანდარტი ადგენს კომპეტენტურობის სფეროებსა და სწავლის შედეგებს, რომელიც გვიჩვენებს პროფესიული უნარების იმ ერთობლიობას, რომლის დაუფლებაც მოეთხოვებათ პროფესიონალ ბუღალტრებს საწყისი პროფესიული განვითარების პროგრამის ბოლოს. გსს 2 – „საწყისი პროფესიული განვითარება – ტექნიკური კომპეტენტურობა (2015) და გსს 4 – „საწყისი პროფესიული განვითარება – პროფესიული ფასეულობები, ეთიკა და ქცევა“ (2015) ადგენს კომპეტენტურობის სფეროებსა და სწავლის შედეგებს, რომლებიც შეესაბამება ამ სტანდარტების მოქმედების სფეროს საწყისი პროფესიული განვითარების პროგრამის ფარგლებში. წინამდებარე და ზემოაღნიშნული სტანდარტები ერთად ადგენს კომპეტენტურობის სფეროებსა და სწავლის შედეგებს, რომელიც გვიჩვენებს პროფესიული კომპეტენტურობის დონეს, რომლის დაუფლებაც მოეთხოვებათ პროფესიონალი ბუღალტრობის კანდიდატებს საწყისი პროფესიული განვითარების პროგრამის ბოლოს.
4. წინამდებარე სტანდარტში და პროფესიონალი ბუღალტრებისა და პროფესიონალი ბუღალტრობის კანდიდატების განათლების საერთაშორისო სტანდარტების სტრუქტურულ საფუძვლებში (2015) გამოყენებული ძირითადი ტერმინების განმარტებები მოცემულია ბუღალტერთა განათლების საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს მიერ შემუშავებულ ტერმინების გლოსარში (2015).

ძალაში შესვლის თარიღი

5. წინამდებარე სტანდარტი ძალაში შედის 2015 წლის 1 ივლისიდან.

მიზანი (იხ. პუნქტი ა9)

6. წინამდებარე გსს-ის მიზანია იმ პროფესიული უნარების დადგენა, რომლის დაუფლება და დემონსტრირება მოეთხოვებათ პროფესიონალი ბუღალტრობის კანდიდატებს საწყისი პროფესიული განვითარების პროგრამის ბოლოს, რათა მათ შეასრულონ თავიანთი როლი, როგორც პროფესიონალმა ბუღალტრებმა.

მოდულები

სწავლის შედეგები პროფესიული უნარებისთვის (იხ. პუნქტები ა10–ა15)

7. ბსფ-ის წევრმა ორგანიზაციებმა უნდა დაადგინონ სწავლის შედეგები პროფესიული უნარებისთვის, რომელსაც უნდა მიაღწიონ პროფესიონალი ბუღალტრობის კანდიდატებმა საწყისი პროფესიული განვითარების პროგრამის ბოლოს. ზემოაღნიშნული სწავლის შედეგები უნდა მოიცავდეს „ა“ ცხრილში ჩამოთვლილს.

ცხრილი ა: სწავლის შედეგები პროფესიული უნარებისთვის

კომპეტენტურობის სფერო (პროფესიული კვალიფიკაციის დონე) ¹	სწავლის შედეგები
ა) ინტელექტუალური უნარი (საშუალო)	<ol style="list-style-type: none"> 1) სხვადასხვა წყაროდან მიღებული სხვადასხვა სახის ინფორმაციის შეფასება კვლევის, ანალიზისა და სინთეზის მეშვეობით. 2) პროფესიული განსჯის გამოყენება, მათ შორის შესაძლო ვარიანტების დადგენა და შეფასება, კარგად დასაბუთებული დასკვნების გამოსატანად სათანადო ფაქტებისა და გარემოებების გათვალისწინებით. 3) იმის დადგენა, როდის არის მიზანშეწონილი სპეციალისტებთან კონსულტაციების გამართვა პრობლემების გადასაჭრელად და დასკვნების გამოსატანად; 4) ლოგიკური მსჯელობის, კრიტიკული ანალიზისა და შემოქმედებითი (ინოვაციური) აზროვნების გამოყენება პრობლემების გადასაჭრელად. 5) რეკომენდაციების მომზადება ქაოსური, მრავალმხრივი პრობლემების გადაჭრის გზების შესახებ.
ბ) პიროვნებათაშორისი ურთიერთობისა და კომუნიკაბელურობის უნარი (საშუალო)	<ol style="list-style-type: none"> 1) თანამშრომლობისა და გუნდური მუშაობის უნარის წარმოჩენა, როდესაც მუშაობს ორგანიზაციის საერთო მიზნების მისაღწევად. 2) ინფორმაციის ნათლად და ლაკონურად მიწოდება, როგორც წერილობით, ისე სიტყვიერად, როდესაც ინფორმაციას წარადგენს და იხილავს ან ანგარიშს ადგენს ფორმალურ და არაფორმალურ სიტუაციაში. 3) ყველანაირ ურთიერთობაში იმის დემონსტრირება, რომ გაცნობიერებული აქვს კულტურული და ენობრივი განსხვავებები. 4) აქტიური მოსმენისა და ეფექტური გასაუბრების მეთოდების გამოყენება. 5) მოლაპარაკების წარმოების უნარების გამოყენება საკითხის მოსაგვარებლად და შეთანხმების მისაღწევად. 6) რჩევის მიცემისა და მოთათბირების უნარების გამოყენება, კონფლიქტის მინიმუმამდე დასაყვანად ან გადასაჭრელად,

1. პროფესიული კვალიფიკაციის დონე კომპეტენტურობის ამა თუ იმ სფეროსთვის, რომელსაც კანდიდატი ფლობდეს საწყისი პროფესიული განვითარების პროგრამის დასრულებისას (რაც აღწერილია 1-ელ დანართში).

	<p>პრობლემების მოსაგვარებლად და ხელსაყრელი შესაძლებლობების მაქსიმალურად გამოყენების უზრუნველსაყოფად.</p> <p>7) იდეების მიწოდება და სხვებზე გავლენის მოხდენა ვალდებულებების შესრულების უზრუნველსაყოფად.</p>
<p>გ) პიროვნული უნარები (საშუალო დონე)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) მთელი ცხოვრების მანძილზე სწავლისადმი თავდადებულობის დემონსტრირება. 2) პროფესიული სკეპტიციზმის გამოყენება ყველანაირი ინფორმაციის გამოკვლევისა და კრიტიკულად შეფასების გზით. 3) თვითდისციპლინისა და თვითკონტროლის მაღალი სტანდარტების დადგენა, სხვების მაგალითზე და რეფლექსიის მეშვეობით; 4) დროისა და რესურსების მართვა პროფესიული ვალდებულებების შესრულების უზრუნველსაყოფად. 5) პრობლემების წინასწარ განჭვრეტა და მათი გადაჭრის პოტენციური გზების/გეგმების დასახვა. 6) ახალი შესაძლებლობების მიმართ ობიექტური მიდგომის უნარი.
<p>დ) ორგანიზაციული უნარები (საშუალო დონე)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) დავალებების შესრულება ორგანიზაციაში მიღებული მეთოდებით, დავალების დადგენილ ვადებში შესრულების უზრუნველსაყოფად. 2) საკუთარი და სხვების სამუშაოს მიმოხილვა, იმის დასადგენად, შეესაბამება თუ არა შესრულებული სამუშაო ორგანიზაციის ხარისხის სტანდარტებს. 3) ადამიანთა მართვის უნარების გამოყენება სხვა თანამშრომელთა მოტივირებისა და მათი ზრდა-განვითარების ხელშეწყობის მიზნით; 4) სამუშაოთა დელეგირების უნარების გამოყენება თანამშრომლებზე დავალებების გასანაწილებლად; 5) ლიდერობის უნარების გამოყენება სხვებზე გავლენის მოსახდენად, რათა მათ იმუშაონ ორგანიზაციის მიზნების მისაღწევად. 6) სათანადო მექანიზმებისა და მეთოდების გამოყენება შრომის ნაყოფიერებისა და ეფექტიანობის ასამაღლებლად და გადაწყვეტილებების მიღების პროცესის გასაუმჯობესებლად.

პროფესიონალი ბუღალტრების განათლების პროგრამების მიმოხილვა
(იხ. პუნქტები გ16–გ17)

8. ბსფ-ის წევრმა ორგანიზაციებმა რეგულარულად უნდა განიხილონ და განაახლონ პროფესიონალი ბუღალტრების განათლების პროგრამები, რომლებიც განკუთვნილია წინამდებარე გსს-ით დადგენილი სწავლის შედეგების მისაღწევად.

პროფესიული უნარების შეფასება (იხ. ა18–ა20)

9. ბსფ-ის წევრმა ორგანიზაციებმა უნდა დაადგინონ სათანადო შეფასების პროცედურები, რომლის მეშვეობითაც შეაფასებენ პროფესიონალი ბუღალტრობის კანდიდატების მიღწევებს პროფესიული უნარების სფეროში.

ახსნა-განმარტებითი მასალა

სტანდარტის მოქმედების სფერო (იხ. 1-4 პუნქტები)

- ა1. პროფესიონალი ბუღალტრობის კანდიდატი არის ფიზიკური პირი, რომელიც ჩართულია პროფესიონალი ბუღალტრების განათლების პროგრამაში საწყისი პროფესიული განვითარების პროგრამის მეშვეობით. საწყისი პროფესიული განვითარება არის სწავლისა და განვითარების პროცესი, რომლის მეშვეობით პროფესიონალი ბუღალტრობის კანდიდატები, უპირველეს ყოვლისა, ეუფლებიან კომპეტენტურობის იმ დონეს, რაც აუცილებელია პროფესიონალი ბუღალტრის როლის შესასრულებლად. საწყისი პროფესიული განვითარება მოიცავს ზოგად განათლებას, ბუღალტრის პროფესიულ განათლებას, პრაქტიკულ გამოცდილებასა და შეფასებას.
- ა2. პროფესიონალი ბუღალტრობის კანდიდატს პროფესიული უნარების დაუფლებაში შეიძლება დაეხმაროს ზოგადი განათლება, რადგან ზოგადი განათლება მას უხსნის ფართო პერსპექტივას და ეხმარება ეფექტიანი ურთიერთობების დამყარებაში, კვლევაში, ანალიზში და პრობლემების განხილვისას ლოგიკური მსჯელობისა და კრიტიკული აზროვნების გამოყენებაში.
- ა3. საწყისი პროფესიული განვითარება იქამდე გრძელდება, სანამ პროფესიონალი ბუღალტრობის კანდიდატი არ შეძლებს პროფესიული კომპეტენტურობის სათანადო დონის დემონსტრირებას, რაც აუცილებელია ბუღალტრის პროფესიაში მის მიერ არჩეული როლის შესასრულებლად. საერთაშორისო დონეზე მნიშვნელოვნად განსხვავდება სამართლებრივი და მარგულირებელი გარემო, რომელიც განსაზღვრავს პროფესიონალი ბუღალტრებისთვის კვალიფიკაციის მინიჭების (ან მათი ლიცენზირების) მომენტს. ბსფ-ის თითოეულ წევრ ორგანიზაციას თავისი წევრებისთვის შეუძლია დაადგინოს სათანადო კავშირი საწყისი პროფესიული განვითარების პროგრამის დასრულებასა და კვალიფიკაციის (ან ლიცენზიის გაცემის) მინიჭების მომენტს შორის.
- ა4. პროფესიული კომპეტენტურობის ტერმინის დახასიათება და კლასიფიცირება შესაძლებელია მრავალნაირად. განათლების საერთაშორისო სტანდარტებში პროფესიული კომპეტენტურობა აღნიშნავს გარკვეული სტანდარტებით განსაზღვრული როლის შესრულების უნარს. პროფესიული კომპეტენტურობა, თავისი არსით, უფრო მეტია, ვიდრე უბრალოდ პრინციპების, სტანდარტების, კონცეფციების, ფაქტებისა და პროცედურების ცოდნა. პროფესიული კომპეტენტურობა არის (ა) ტექნიკური კომპეტენტურობის, (ბ) პროფესიული უნარებისა და (გ) პროფესიული ფასეულობების, ეთიკისა და ქცევის წესების/ნორმების ერთობლიობა და მათი ერთობლივად გამოყენება.
- ა5. საწყისი პროფესიული განვითარების პროგრამაში პროფესიული უნარების მოთხოვნის ჩართვა ქმნის პროფესიონალი ბუღალტრის როლის შესრულებისთვის აუცილებელ ფუნდამენტს. პროფესიული უნარების შემდგომი განვითარება უწყვეტი პროფესიული განვითარების პროგრამის ცენტრალური ნაწილია, რომელსაც არეგულირებს გსს 7 – „*უწყვეტი პროფესიული განვითარება*“ (2014 წ.)

- ა6. წინამდებარე გსს-ში პროფესიული უნარები დაყოფილია კომპეტენტურობის სფეროების ოთხ კატეგორიად:
- ა) ინტელექტუალური უნარი დაკავშირებულია პროფესიონალი ბუღალტრის შესაძლებლობასთან მოაგვაროს/გადაჭრას პრობლემები, მიიღოს გადაწყვეტილებები და გამოიყენოს პროფესიული განსჯა.
  - ბ) პიროვნებათაშორისი ურთიერთობისა და კომუნიკაბელურობის უნარი დაკავშირებულია პროფესიონალი ბუღალტრის შესაძლებლობასთან, ნაყოფიერად იმუშაოს და ითანამშრომლოს სხვებთან ერთად;
  - გ) პიროვნული უნარები ეხება პროფესიონალი ბუღალტრის პირად ურთიერთობებსა და ქცევას; და
  - დ) ორგანიზაციული უნარი ეხება პროფესიონალი ბუღალტრის შესაძლებლობას, ნაყოფიერად იმუშაოს ორგანიზაციასთან ან ორგანიზაციაში, რათა ოპტიმალური შედეგები მიიღოს ხელქვეითებისა და არსებული რესურსებისგან.
- ა7. კომპეტენტურობის სფერო არის ცოდნის ესა თუ ის კატეგორია, რომლისთვისაც შესაძლებელია სწავლის გარკვეული შედეგების განსაზღვრა. პროფესიული უნარებისთვის კომპეტენტურობის სფეროებია ინტელექტუალური და ორგანიზაციული უნარები; ტექნიკური კომპეტენტურობისთვის კომპეტენტურობის სფეროებია ფინანსური აღრიცხვა და ანგარიშგება, საგადასახადო დაბეგვრა და ეკონომიკური თეორია; ხოლო პროფესიული ფასეულობების, ეთიკისა და ქცევისთვის კომპეტენტურობის სფეროები მოიცავს ეთიკის პრინციპებს, ასევე პროფესიულ სკეპტიციზმსა და პროფესიულ განსჯას.
- ა8. სწავლის შედეგები ადგენს ცოდნის შინაარსსა და სიღრმეს და პროფესიონალ ბუღალტრის მოეთხოვება კომპეტენტურობის თითოეული კონკრეტული სფეროს ცოდნა და გამოყენება. სწავლის შედეგების დემონსტრირება შესაძლებელია სამუშაო გარემოში, ან პროფესიონალი ბუღალტრების განათლების პროგრამის მეშვეობით

მიზანი (იხ. მე-6 პუნქტი)

- ა9. ტექნიკური კომპეტენტურობის დონის დადგენა, რომლის დაუფლება და დემონსტრირება მოეთხოვება პროფესიონალი ბუღალტრობის კანდიდატს საწყისი პროფესიული განვითარების პროგრამის დასრულებისას, რამდენიმე მიზანს ემსახურება. კერძოდ, იცავს საზოგადოების ინტერესებს, ამაღლებს პროფესიონალი ბუღალტრების მუშაობის ხარისხს და ხელს უწყობს ბუღალტრის პროფესიის მიმართ ნდობის ჩამოყალიბებას.

მოთხოვნები

სწავლის შედეგები პროფესიული უნარებისთვის (იხ. მე-7 პუნქტი)

- ა10. „ა“ ცხრილში განხილულია სწავლის შედეგები პროფესიული უნარებისთვის, რომელსაც უნდა დაეუფლოს პროფესიონალი ბუღალტრობის კანდიდატი საწყისი პროფესიული განვითარების პროგრამის დასრულებისას, იმის მიუხედავად, მომავალში რომელ სფეროში აქვს გამიზნული სპეციალიზაცია პროფესიაში, ან რა როლის შესრულებას ისახავს მიზნად. ზემოაღნიშნული სწავლის შედეგები ქმნის ფუნდამენტს, რომელიც პროფესიონალ ბუღალტრებს შემდგომი სპეციალიზაციის საშუალებას აძლევს სხვადასხვა სფეროში, როგორცაა, მაგალითად, აუდიტის გარიგების პარტნიორი ან საგადასახადო დაბეგვრის საკითხების სპეციალისტი
- ა11. პროფესიონალი ბუღალტრების განათლების პროგრამებში გათვალისწინებული კომპეტენტურობის 4 სფერო, რომლებიც „ა“ ცხრილშია ჩამოთვლილი, შეიძლება არ დაემთხვეს დადგენილი კურსების ან საგნების სახელწოდებებს. გარდა ამისა, კომპეტენტურობის რომელიმე ერთ სფეროსთან დაკავშირებული სწავლის შედეგების მისაღწევად (როგორცაა, მაგალითად ორგანიზაციული უნარები) შეიძლება საკმარისი არ

იყოს ერთი კურსი, ან ამ სფეროზე მიკუთვნებული ერთი საგნის შესწავლა.

კომპეტენტურობის ზოგიერთ სფეროსთან დაკავშირებული სწავლის შედეგების მიღწევა (მაგალითად, რომლებსაც მოიცავს ინტელექტუალური უნარები) შესაძლებელია რამდენიმე განსხვავებული კურსის ან ისეთი საგნების შესწავლით, რომელთაგან არც ერთი არ მიეკუთვნება მარტო კომპეტენტურობის ამ სფეროს.

ა12. პროფესიული კვალიფიკაციის დონეების განსაზღვრა და კლასიფიცირება შესაძლებელია სხვადასხვა გზით. 1-ელ დანართში – „*პროფესიული კვალიფიკაციის დონეების დახასიათება*“ მოცემულია ბულალტერთა განათლების საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს მიერ შემუშავებული ვერსია.

ა13. „ა“ ცხრილში კომპეტენტურობის თითოეულ სფეროს მიკუთვნებული აქვს პროფესიული კვალიფიკაციის შესაბამისი დონე, რომლის მიღწევაც მოეთხოვებათ პროფესიონალი ბულალტრობის კანდიდატებს საწყისი პროფესიული განვითარების პროგრამის ბოლოს. პროფესიული კვალიფიკაციის თითოეული დონე გვიჩვენებს იმ კონტექსტს, რომლის გათვალისწინებითაც კანდიდატს მოეთხოვება სწავლის სათანადო შედეგების დემონსტრირება. კონკრეტულ კომპეტენტურობის სფეროსთან დაკავშირებული სწავლის შედეგების აღწერა და მითითებული პროფესიული კვალიფიკაციის დონე ერთად შეიცავს ისეთ ინფორმაციას, რომელიც ბსფ-ის წევრ ორგანიზაციებს დაეხმარება პროფესიონალი ბულალტრების განათლების საკუთარი პროგრამების ფორმირებაში.

ა14. პროფესიონალი ბულალტრების განათლების პროგრამებში ბსფ-ის წევრ ორგანიზაციას შეუძლია: (ა) კომპეტენტურობის დამატებითი სფეროები ჩართვა; (ბ) კომპეტენტურობის ზოგიერთი სფეროსთვის პროფესიული კვალიფიკაციის დონის გაზრდა; ან (გ) დამატებითი სწავლის შედეგების შემუშავება, რომლებიც განსაზღვრული არ არის წინამდებარე გსს-ში. ამის გაკეთება შეიძლება იმ შემთხვევაში გახდეს საჭირო, თუ ბსფ-ის წევრი ორგანიზაცია პროფესიონალი ბულალტრობის კანდიდატებს ამზადებს რომელიმე კონკრეტულ დარგში მუშაობისთვის (მაგალითად, სახელმწიფო სექტორი), ან რომელიმე კონკრეტული როლისთვის (მაგალითად, მმართველობითი აღრიცხვის ბულალტერი ან აუდიტორი).

ა15. ბსფ-ის წევრი ორგანიზაციები, პედაგოგები და სხვა დაინტერესებული მხარეები მოწოდებულნი უნდა იყვნენ იმისთვის, რომ განსაზღვრონ პროფესიული უნარების სწავლებისთვის ყველაზე მიზანშეწონილი მიდგომა, ეროვნული და კულტურული გარემოს თავისებურებების გათვალისწინებით. მიზანშეწონილი მიდგომა, სავარაუდოდ, უნდა მოიცავდეს კანდიდატების სწავლებისა და განვითარების ისეთ მიდგომას, რომელშიც შერწყმულია სტრუქტურირებული სასწავლო პროგრამები და პრაქტიკული გამოცდილება. მაგალითად, პრაქტიკული გამოცდილების კურატორები მნიშვნელოვან როლს თამაშობენ პროფესიონალი ბულალტრობის კანდიდატების დახმარებაში, იმ თვალსაზრისით, რომ ეხმარებიან მათ პროფესიული უნარების საშუალო ადგილებზე ათვისებაში.

პროფესიონალი ბულალტრების განათლების პროგრამების მიმოხილვა (იხ. მე-8 პუნქტი)

ა16. პროფესიონალი ბულალტრების განათლების პროგრამები იმისთვისაა განკუთვნილი, რომ პროფესიონალი ბულალტრობის კანდიდატებს დაეხმაროს სათანადო პროფესიული კომპეტენტურობის დაუფლებაში საწყისი პროფესიული განვითარების პროგრამის ბოლოს. ამგვარი პროგრამები შეიძლება მოიცავდეს ფორმალურ განათლებას, რომლის მიღება შესაძლებელია უნივერსიტეტების, სხვა უმაღლესი სასწავლებლების, ბსფ-ის წევრი ორგანიზაციებისა და დამქირავებელი ორგანიზაციების მიერ შეთავაზებული კვალიფიკაციებისა (ხარისხების) და კურსების მეშვეობით, ასევე საშუალო ადგილებზე სწავლებით. ამგვარად, შესაძლებელია, რომ პროფესიონალი ბულალტრების განათლების პროგრამების მოდელის ფორმირებაში მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანონ ბსფ-ის წევრი ორგანიზაციების გარდა სხვა დაინტერესებულმა მხარეებმა.

ა17. პროფესიონალი ბულალტრების განათლების პროგრამების რეგულარულად მიმოხილვისა და განახლების მოთხოვნა ასახავს სწრაფად ცვალებად და რთულ გარემოს, რომელშიც უწყვეტ

საქმიანობა პროფესიონალ ბუღალტრებს. მიმოხილვის ტიპური ციკლი შეიძლება მოიცავდეს სამიდან ხუთ წლამდე პერიოდს, მაგრამ შესაძლებელია მიზანშეწონილი იყოს უფრო ხშირი მიმოხილვაც, მაგალითად, კანონმდებლობაში და პროფესიონალი ბუღალტრებისთვის განკუთვნილ სტანდარტებში შესული ცვლილებების გასათვალისწინებლად.

პროფესიული უნარების შეფასება (იხ. მე-9 პუნქტი)

- ა18. გსს 6 – „საწყისი პროფესიული განვითარება – პროფესიული კომპეტენტურობის შეფასება (2015)“ – ადგენს პრინციპებს, რომლის საფუძველზეც უნდა განისაზღვროს პროფესიული უნარებისა და პროფესიული კომპეტენტურობის სხვა ელემენტების ცოდნის მიღწეული დონის შეფასების პროცედურები.
- ა19. პროფესიული უნარების სფეროში პროფესიონალი ბუღალტრობის კანდიდატების მიერ მიღწეული ცოდნის დონის შესაფასებლად შესაძლებელია სხვადასხვა მეთოდის გამოყენება. ამგვარ მეთოდებს განეკუთვნება, მაგალითად, სამუშაო ადგილის მოდელირება/იმიტაცია ან ჯგუფური სავარჯიშოები, რაც პროფესიონალი ბუღალტრობის კანდიდატს პროფესიონალი ბუღალტრების განათლების პროგრამის ფარგლებში საშუალებას აძლევს, მიაღწიოს პროფესიული უნარებისთვის დადგენილ სწავლის შედეგებს და ამავე დროს მოახდინოს სწავლის შედეგების მიღწეული დონის დემონსტრირება. გარდა ამისა, პროფესიონალი ბუღალტრობის კანდიდატს პრაქტიკული გამოცდილებაც ეხმარება შეფასების პროცედურაში მონაწილეობაში, თავისი პროფესიული უნარების დემონსტრირების მიზნით. ამგვარი პროცედურების მაგალითებია: ა) დღიურის წარმოება; ბ) მონაწილეობა შეფასების მეთოდში „360 გრადუსი“; გ) სწავლის შედეგების მიღწეული დონის მტკიცებულებების პირადი პორტფოლიოს წარმოება, ან დ) პრაქტიკული გამოცდილების კურატორის/დამკვირვებლის მხრიდან კანდიდატის მიღწევებზე დაკვირვება.
- ა20. პროფესიული უნარების სამუშაო ადგილზე შეფასებისთვის შეიძლება აუცილებელი გახდეს წერიტი გამოცდებისგან განსხვავებული მიდგომის გამოყენება, რათა მიღწეული იქნეს შეფასების საიმედოობა, სისწორე, სამართლიანობა, გამჭვირვალობა და საკმარისობა. მაგალითად, შეფასების მოდელი შეიძლება ითვალისწინებდეს:
- ა) სწავლის შედეგების დეტალურ და ზუსტ აღწერას, რათა მინიმუმამდე იყოს დაყვანილი ორაზროვნება და ამაღლდეს შეფასების საიმედოობა და გამჭვირვალობა;
  - ბ) სამუშაო ადგილზე შეფასებისთვის დანიშნული შემფასებლების სპეციალურ სწავლებას, რათა მიღწეულ იქნეს შემფასებლებს შორის ერთგვაროვნება, ხოლო კანდიდატებს შორის – სამართლიანობა; და
  - გ) სამუშაო ადგილის იმიტაციას, რათა კანდიდატის პროფესიული უნარები საკმარისად, სამართლიანად და საიმედოდ შეფასდეს.

პროფესიული კვალიფიკაციის დონეების დახასიათება

ცხრილში მოცემული პროფესიული კვალიფიკაციის დონეების აღწერა ბუღალტერთა განათლების საერთაშორისო საბჭოს ეხმარება სწავლის შედეგების გამოყენებაში თავის პუბლიკაციებში, როგორცაა განათლების საერთაშორისო სტანდარტები გსს 2, გსს 3 და გსს 4. აქ აღწერილია პროფესიული კვალიფიკაციის სამი დონე. პროფესიული კვალიფიკაციის დონეებისა და სწავლის შედეგების აღწერა ერთობლიობაში შეიცავს ისეთ ინფორმაციას, რომელიც ბსფ-ის წევრ ორგანიზაციებს დაეხმარება ბუღალტერთა პროფესიული განათლების საკუთარი პროგრამების დამუშავებაში პროფესიონალი ბუღალტრის სხვადასხვა როლისა და სპეციალიზაციისთვის.

პროფესიული კვალიფიკაციის დონე	აღწერა
საწყისი (საფუძვლები)	<p>როგორც წესი, კომპეტენტურობის ნებისმიერი სფეროსთვის სწავლის შედეგები ორიენტირებულია შემდეგ საკითხებზე:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ტექნიკური კომპეტენტურობის შესაფერისი სფეროს ძირითადი პრინციპებისა და თეორიული საკითხების იდენტიფიკაცია, ახსნა, განზოგადება და ინტერპრეტაცია, რათა პროფესიონალმა ბუღალტერმა შეძლოს დაკისრებული ამოცანების შესრულება სათანადო პირთა ხელმძღვანელობით მუშაობის დროს. • დაკისრებული დავალებების შესრულება სათანადო პროფესიული უნარების გამოყენებით; • პროფესიული ფასეულობების, ეთიკისა და ქცევის მნიშვნელობის გაცნობიერება დაკისრებული დავალებების შესრულებაში. • მარტივი პრობლემების გადაჭრა და რთული დავალებების ან პრობლემების შემთხვევაში თავისი უფროსისთვის ან სპეციალური ცოდნისა და კვალიფიკაციის მქონე პირთათვის მიმართვა; და • ინფორმაციის წარმოდგენა და საკითხების ნათლად და გასაგებად ახსნა, სიტყვიერად და წერილობით. <p>საფუძვლების (საწყის) დონეზე სწავლის შედეგები დაკავშირებულია ისეთ სამუშაო სიტუაციებთან, რომლისთვისაც დაბალი დონის ორაზროვნება, სირთულე და განუსაზღვრელობაა დამახასიათებელი.</p>
საშუალო	<p>როგორც წესი, კომპეტენტურობის ნებისმიერი სფეროსთვის სწავლის შედეგები ორიენტირებულია შემდეგ საკითხებზე:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • ტექნიკური კომპეტენტურობის შესაფერისი სფეროს ძირითადი პრინციპებისა და თეორიული საკითხების დამოუკიდებლად გამოყენება, შედარება და გაანალიზება დაკისრებული დავალებების შესასრულებლად და გადაწყვეტილებების მისაღებად; • ტექნიკური კომპეტენტურობისა და პროფესიული უნარების ერთობლივად გამოყენება დავალებული სამუშაოს შესასრულებლად; • პროფესიული ფასეულობების, ეთიკისა და ქცევის გამოყენება დავალებული სამუშაოს შესასრულებლად; და • ინფორმაციის წარმოდგენა და საკითხების ნათლად და გასაგებად ახსნა, სიტყვიერად და წერილობით, ბუღალტრული აღრიცხვის სპეციალისტებისა და სხვა დაინტერესებული მხარეებისთვის. <p>საშუალო დონეზე სწავლის შედეგები დაკავშირებულია ისეთ სამუშაო სიტუაციებთან, რომლისთვისაც საშუალო დონის ორაზროვნება, სირთულე და განუსაზღვრელობაა დამახასიათებელი.</p>
უმაღლესი	<p>როგორც წესი, კომპეტენტურობის ნებისმიერი სფეროსთვის სწავლის შედეგები ორინტეირებულია შემდეგ საკითხებზე:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ტექნიკური კომპეტენტურობის სხვადასხვა სფეროდან პრინციპებისა და თეორიული საკითხების შერჩევა და ერთობლივად გამოყენება, პროექტებისა და სამუშაო დავალებების მართვისა და ხელმძღვანელობის მიზნით და დაინტერესებული მხარის მოთხოვნილებების შესაბამისი რეკომენდაციების მოსამზადებლად. • ტექნიკური კომპეტენტურობისა და პროფესიული უნარების ერთობლივად გამოყენება პროექტებისა და სამუშაო დავალებების მართვისა და ხელმძღვანელობის მიზნით. • მსჯელობა და გადაწყვეტილების მიღება მოქმედების სათანადო კურსის განსაზღვრაზე, პროფესიული ფასეულობების, ეთიკის და ქცევის ნორმების გათვალისწინებით; • რთული პრობლემების შეფასება, გამოკვლევა და გადაჭრა მცირე ზედამხედველობის/დანმარების პირობებში; და • რთული პრობლემებისა და საკითხების წინასწარ განჭვრეტა, სათანადო კონსულტაციების მიღება და გადაჭრის გზების დასახვა; და • შესაბამისი ინფორმაციის თანამიმდევრულად წარდგენა და დამაჯერებლად ახსნა დაინტერესებულ მხარეთა ფართო

	<p>წრებისთვის.</p> <p>კვალიფიკაციის უმაღლეს დონეზე სწავლის შედეგები დაკავშირებულია ისეთ სამუშაო სიტუაციებთან, რომლისთვისაც მაღალი დონის ორაზროვნება, სირთულე და განუსაზღვრელობა დამახასიათებელი.</p>
--	--